

Sygn. akt I PK 94/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w Ł.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 stycznia 2020 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 23 października 2018 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Ł.)
na rzecz adw. J. H. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł powiększoną o
stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej
udzielonej przez adwokata z urzędu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Ł., sygn. akt VIII Pa (...), w sprawie z powództwa J. J. przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w Ł. , po rozpoznaniu apelacji od wyroku z dnia 21 maja 2018 r. Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt X P (...), w punkcie 1. oddalił apelację, w punkcie 2. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

W sprawie ustalono, iż J. J. skierował powództwo przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w Ł. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne.

Wyrokiem z dnia 21 maja 2018 r. Sąd Rejonowy w Ł. oddalił powództwo oraz nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania.

Od powyższego wyroku powód złożył apelację, w której zarzucił naruszenie: art. 233 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 w zw. z art. 299 k.p.c., art. 6 k.c., art. 30 § 1 pkt 2 w zw. z art. 30 § 4 k.p., art. 45 § 1 k.p., art. 18^{3b} § 1 w zw. z art. 18^{3a} § 1 k.p. i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i przywrócenie powoda do pracy na poprzednich warunkach oraz o zasądzenie na jego rzecz odszkodowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda obowiązku zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na powyższe, pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 23 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Ł. uznał apelację za bezzasadną, stwierdzając że Sąd Rejonowy trafnie wywiódł na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, fakt nieudowodnienia przez powoda nieprawdziwości przyczyn wypowiedzenia.

Powód złożył od powyższego wyroku skargę kasacyjną. W uzasadnieniu przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie skarżącego zaskarżony wyrok zawiera bowiem oczywiste wadliwości warsztatowe, gdyż Sąd drugiej instancji naruszył art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. w sposób sprzeczny z niekwestionowaną i utrwaloną linią orzecznictwa oraz poglądami przyjmowanymi w doktrynie (przytoczonymi w pkt I uzasadnienia niniejszej skargi). Brak dokonania kompleksowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, czyni w ocenie powoda niemożliwym przeprowadzenie kontroli prawidłowej subsumpcji przepisów prawa materialnego,

co znajduje odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji nacechowanego wadliwością wyłączającą zastosowanie kontroli kasacyjnej.

Ponadto, zdaniem powoda, w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego Sądu. Wskazane ust. II pkt 2 niniejszej skargi zarzuty obraży prawa materialnego, wskazują na uchybienia dokonane przez Sąd drugiej instancji niezależnie od opisanych w ust. II pkt 1 naruszeń przepisów postępowania - i w zakresie obciążenia pracownika ciężarem dowodu wykazania braku prawdziwości przyczyn rozwiązania stosunku pracy oraz braku uznania wymagań co do zdobywania przez niego szczególnych uprawnień za bezzasadną przyczynę rozwiązania umowy o pracę - jawią się także jako oczywiście uzasadnione.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej Spółdzielni kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że przepis art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. przewiduje konieczność zamieszczenia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania i uzasadnienia tego wniosku. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie już wskazywano, że nieprzypadkowo ustawodawca, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych punktach art. 398⁴ § 1 k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (pkt 2) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (art. 398⁴ § 2). Chodzi, bowiem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach rozpoznawania skargi kasacyjnej.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy zajmuje się ustalaniem przyczyn skargi kasacyjnej i w tym celu wyznacza specjalne posiedzenie, na którym rozpoznaje wniosek skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uwzględniając, bądź odmawiając jego uwzględnienia poprzez przyjęcie skargi do rozpoznania lub odmowę jej przyjęcia (art. 398⁹ k.p.c.). Temu celowi służy tak wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, który Sąd Najwyższy rozpoznaje, jak i jego uzasadnienie, bo instytucja "przedsądu" polega na weryfikacji przedstawionych przez skarżącego przesłanek usprawiedliwiających potrzebę rozpoznania sprawy w postępowaniu kasacyjnym. Natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w czasie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy skargi kasacyjnej muszą być zatem przez jej autora wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach "przedsądu" bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Skarga kasacyjna powinna być w związku z tym tak skonstruowana i zredagowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw, pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyslać. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek "przedsądu" ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie,

a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałaby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub

współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96 - OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436).

W skardze kasacyjnej powoda nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu, bowiem brak jest jakichkolwiek argumentów na poparcie twierdzenia o jej oczywistej zasadności, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku "przedsądu".

Nie spełnia tego wymagania samo stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, do czego *de facto* sprowadza się w niniejszej sprawie motywacja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bowiem nie sposób uznać, iż o zaistnieniu po stronie Sądu kwalifikowanego uchybienia mógłby świadczyć ten fragment wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w którym skarżący wskazuje na naruszenie powołanych przez niego przepisów w sposób sprzeczny z niekwestionowaną i utrwaloną linią orzecznictwa oraz poglądami przyjmowanymi w doktrynie (przytoczonymi w pkt I uzasadnienia skargi, który to punkt odnosi się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych).

Podstawy skargi kasacyjnej, do których odwołuje się skarżący, nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, w związku, z czym o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw, co w konsekwencji oznacza, iż skarżący w wymagany sposób nie uzasadnił wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi z uwagi na występowanie tej przesłanki „przedsądu”.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.